

ORADEA-MARE
(NAGYVÁRAD)

Dumineca 11 Maiu st. v.
23 Maiu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 35.

ANUL XVI.

1880.

Pretiu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Români'a 2 galbeni.

Instalarea mitropolitului din Bucovina.

Cernauti 10 maiu.

Eri s'a petrecutu în orașul nostru unu faptu care de siguru va deșteptă bucuri'a cea mai mare în toti românii adeverați, grabescu dar s'e-l relatezu și cetitorilor „Familiei“. Faptul, de care începui să vorbescu, este unu înaltu actu naționalu-bisericescu, instalarea solemnă a noului nostru arhiepiscopu și mitropolitu Silvestru Morariu Andreeviču, al cărui portretu s'a publicatu în această fôia tocmai în ziua instalării.

Inceputul festivității se făcù înca în ajunul zilei de dumineca, prin sevêrsirea unei vecernii solemne. Eri demință la 5 ore 42 de sunete de trêscuri anuciara locuitorilor din Cernauti reversarea zilei memorabile. La orele 5 $\frac{1}{2}$ începura rugaciunile de demință, cari durara pâna la 8 $\frac{1}{2}$. Apoi unu batalionu al regimentului de reserva br. Kellner nr. 41, în adjustare de gala, eși cu capela musicală a regimentului de infanteria br. Ringelsheim nr. 30, și la 8 $\frac{1}{2}$ se înșiră înaintea catedralei, unde și societatea de tiru, precum și reuniunea pompierilor voluntari își tramisera capellele lor musicale. După aceea porni din catedrală o deputațiune de optu preoti la reședință mitropolităna, spre a aduce de acolo pe noul arhiepiscopu și mitropolitu în catedrală, unde deja erau adunate capetanile autorităților, și unu publicu fôrte numerosu.

Primirea se făcù la portalul de întrare la catedrală, de către preotii destinați d'a asistă la celebrarea liturgiței, cu ornatele bisericesci; ier ceialalti preoti formau spalieru la usăa bisericeei. Clericii îl îmbracara cu manți'a, și dându binecuvântarea sa, cantorii întonara de trei ori: „Is polla eti“. Cortegiul porni, și pâna la usăa catedralei se cântă „tropariul hramului“. La întrare în biserică se cântă „Axion“ pâna ce înaltu Pr. SSa sarută icônele, apoi dete binecuvântare arhierescă, și ierasi se cântă „Is polla eti“. Pe timpul îmbracării sale cu ornatele bisericesci porni o deputațiune de trei preoti și trei civili, spre a invită pe comisarul îperatescu, președinte al tierii br. Ieronim Alesani și a-l conduce la catedrală.

Comisarul îperatescu sosindu la biserică, trupele presintara armele, stêgul fu închinatu, music'a cântă himnul poporalu și dobele sunara marsiul generalu. Mitropolitul, ținendu în mâna toiagul arhierescopescu, și încungîuratu de naltul cleru, îl întimpină în pragul catedralei, îl conduse la scaunul îperatescu și se duse pe amvonul din mijlocul bisericeei.

Instalarea se începù apoi prin cetirea de către actuarul Balmosiu a decretului prin care br. Alesani fu

însarcinatu cu funcțiunea de comisarul îperatescu la actul instalării; decretul se ceti întâiu în limb'a germană, apoi în traducere română și rutena. Apoi comisarul, ordonă să se cetesca diploma îperatescă, prin care administratorul archidiecesei dr. Silvestru Morariu Andreeviču fu numitu arhiepiscopu și mitropolitu în Bucovina și Dalmația, asemenea în tescu germanu, după aceea în traducere română și rutena. Începutul și finitul acestei cetiri fu marcatu prin salve și sunete de clopote. După cetire, comisarul împarteși, că mitropolitul a depusu deja juramântul de credință în mânil Maj. Sale. După acestă instalatul mitropolitu se adresă către comisarul esprimându-i sentimentele sale de mulțamită și de credință pentru Maj. Sa. Apoi archidiaconul înaintea „portii regie“ dîse cu voce naltă, că noul arhiepiscopu și mitropolitu se înfașisêza spre a fi introdus actualu în spirituale și în scaunul mitropolitănu al Bucovinenilor ortodoci. Apoi archimandritul Arcadie Cîperceviču, cu doi preoti asistenti, pași înaintea „portii regie“, și întorsu spre mitropolitul, staritul Desiderie Kozub ceti decretul, prin care dênsul fu numitu comisarul sinodalu, — și prof. Milas din Zara, în numele clerului din Dalmația, exprimă sentimentele de devoțiune. Comisarul sinodalu întrebă dēca noul mitropolitu are documentu despre hirononirea sa de episcopu? Și instalatul predece documentul cerutu, care se ceti întâiu în limb'a română, apoi în cea slavă; începutul și finitul cetirii fu înșocitu ierasi de salve și de sunete de clopote. După acestă comisarul sinodalu salută pe instalatul ca pe capul provinciei bisericesci, și invită pe reprezentantii clerului a-i depune omagele; acestia încungîurara pe arhiercul, și îl condusera la tronul arhierescopescu, îl intronara și i esprimara devoțiunea prin unu întreitu: „Sê traisēca!“ Acî ierasi se dētera salve și clopotele ierasi se traseră. După aceste comisariul îperatescu își încheiă funcțiunea prin o cuvântare către adunare. În fine nou-instalatul își ceti pastoral'a, după care începù sânt'a liturgiței. Apoi comisarul îperatescu fu petrecutu acasa, asemenea apoi și mitropolitul.

Predarea temporalieilor se făcù după miēdiadi la 2 ore, ierasi în presințăa comisariului îperatescu, fiindu de față membrii consistoriului mitropolitănu, reprezentantii monastirilor, funcționarii bisericeei catedrale, oficialii consistoriali și alte persône. După o cuvântare, comisarul predece inventariul, sigilul arhierescopescu, cheile; mitropolitul mulțamî, apoi comisariul se departă.

Prândiul de gala. La trei ore ôspetii invitati, 170 de ênsi, se intrunira în reședinția la unu prândiu de gala, datu de noul mitropolitu. Totu ce Bucovina are

aristocrația, nobletă și autoritate, a fost reprezentată aici, în frunte cu br. Alesani. Sub ferestă music'a militară execută cele mai frumoase piese, ier publicul undulă pe strada. Primul toast s'a ȃșu de cãtra mitropolitul pentru Maj. Sa; br. Alesani, în numele Maj. Sale, pentru mitropolitul; acesta ierasi pentru br. Alesani, carele închină apoi pentru Bucovina. Alte toast nu se ȃșera. Ospetii parasira sal'a la orele 7 sër'a.

Mesa și serbare poporala. În acelasi timp în încaperile reședinței mitropolitane se dete o mesa de gala pentru 150 de reprezentanti din comunele rurale. Ier în curtea reședinței se ținū dela 1—6 ore sër'a o serbare poporala, arangiata de comitetul festivității în frunte cu dnii profesori Calinescu și dr. Petru Pitey.

Conductul de faclii. Sër'a se dete unu conductu de faclii fôrte imosantu, la care luă parte totu orasiul în frunte cu music'a militara. Pôrta reședinței fu iluminata cu lumina electrica, în edificiul seminarialu se facura doue frumoșe transparente, se lasara rachete, și se descarcara trêscuri. Cortegiul ajunsu la reședința, mitropolitul aparū pe balconu, societatea de cântu execută o serenada, și între altele cântă unu innu compusu anume. Dupa serenada mitropolitul multiamî în limb'a germăna pentru ovațiunea acêsta. Și cu acêsta festivitatea se incheiă. Cele din urma cuvinte, ce resunara, și cu cari incheiu și eu raportul acesta, fure: „Sê traiesca!”

Cor. ord.

Reuniunea femeilor rom. din Fagarasiu.

— 10 maiu.

Loteri'a de efecte a reuniunei femeilor r. din Fagarasiu, în favorea fondului seu pentru promovarea învețământului poporalu rom. s'a trasu — dupa cum a fost anunțiatu — la 9 maiu a. c. în spațiosul salonu din gradin'a de petrecere din comun'a vecina Galati, în presința comitetului reuniunei, a comisariului politicu și a unui numerosu și alesu publicu de tôte naționalitățile.

Frumoșele obiecte de sortire erau espuse și arangiâte gustuosu, din care cauza admirațiunea cu deose-

bire a straiinilor, cari numai la așă ceva nu se așteptau, nu eră mica.

Pe fețele dómnelor și domnișórelor nóstre cetia o deplina satisfacere și o adevărata mândria pentru succesul completu la care se felicita reciproc.

Sortirea, care s'a începutu la ór'a defipta, s'a facutu în ordine esemplara.

Între publicul pe care de abiá il cuprindea spațiosul salonu, cu bucuria amu vedutu și pe colonelul comandante din locu cu amabil'a sa soția, pe vice-comitele comitatului Danila Gremoiu cu stímabil'a sa familia, precum și pe alti fruntasi ai orasiului de tôte naționalitățile, de și o plóia torențiala imediatu înainte de tragere a împedecatu pe multu dela participare.

Tôte biletele de loteria, 300 la numeru, s'au vëndutu, și multu au declaratū președintei reuniunei regretul lor că nu mai potū capetá bilete.

Dómnele și domnișórele române, cari au donatu reuniunei frumoșele lor lucruri de mâna merita tóta laud'a, căci au doveditu a fi petrunse de adevêrul cumca: „sciint'ă e putere” și că promovându învețământul poporalu, dau putere și viêtia, dupa care atât de multu însetéza fii și ficele române.

În interesul adevêrului nu potū a nu aminti în deosebi pe domnișórele Maria Popu, Aurelia Cepescu și Maria Chisierênu, cari la împarțirea biletelor de sortire au doveditu unu zelu estraordinariu, contribuindu prin acêst'a multu la frumosul rezultatū câștigatu.

Averea reuniunei în bani gata, de 2½ ani dela înființare-i, este aprópe 800 fl., dati spre fructificare parte cu intabulare pupilara, parte depusi la institutul „Albina”.

Numerii sortati, cari au câștigatu, sânt urmatorii: 52. 286. 294. 138. 9. 24. 144. 155. 190. 245. 214. 49. 170. 117. 102. 177. 16. 149. 77. 275. 62. 66. 82. 223. 145. 42. 94. 73. 279. 30.

Dupa planul de sortire, toti cei cari vor fi câștigatu, au sê tramita biletul de sortire în originalu, dupa care îndata se va espedá obiectul sêu obiectele câștigate.

I. R.

Misteriul Noptii.

— Romanu, de Claire de Chandeneux. —

(Urmare.)

— Ce faci, Mariotte? — ȃșe Pierre Pique fãra voia.

Jean Marie nu grai nici unu cuvêntu, redicã lamp'a, fugi în locuinti'a sa și de acolo se întorse numai decãt.

Mariotte ședea pe pamêntu și se vaietã.

Barbatii așediara între doue petri lamp'a aprinsa de nou, aprópe de luntritiã. Apoi se coborira la cele doue cadavre.

Pierre Pique isi puse mân'a sub grumadii țãpeni ai cadavrului, și nisitiã sê întorca fața aceluia cãtra radiële lunei care se cam iviã dintre nori.

— Uite! — esclamã Jean Marie; acesta e Keiffer, betrãnul usuraru. L'am vedutu mai de multe ori la Vienne.

Apoi se întorse cãtra femeia, care erã cu totul acoperita de vestmintele sale.

I arangiã îmbracamêntul. Aparū unu capu femeiescu tineru și plinu de putere; pe trasaturile sale reședea tristetiã. Avca o frunte frumoșa, lata, peru-i abundantu incununã în modu bizaru capul ei.

Pleopele sale adumbriau unu nasu de taiatura drépta; buzele-i late și umerii-i ascuțiti aretau o hotarire barbatéșca.

Fața nu se putea numi frumoșa.

Mãn'a-i alba erã decorata cu unu singuru ânelu simplu.

Avea unu îmbracamêntu simplu, suru deschisu; femeia, precum se putea ghici la primul momentu, aparținea clasei mai de jos a cetãtienilor.

Pe hainele ei se vedeau pete de sãnge.

Pierre Pique abiã zari femeia, esclamã cu gróza:

— Isuse Christóse!... Acêst'a e Ismerie Morin! Cassariti'a fabriciei de sticla.

— Nu e cu putintiã! — se vaierã Jean Marie și isi redicã mânilé spre ceriu.

Mariotte, când auđi pronunțându-se numele femeii, isi înnaltã capul, și zarindu fața alba a aceleia, ierasi se aruncã pe pamêntu și acoperindu-si capul cu zadi'a, începū a plãnge durerosu.

— Ce sê facemu? — întrebã Jean Marie.

— Trebuie sê aflãmu cine i-a omoritu? — ȃșe Pierre Pique.

— Par că acêst'a ar fi așã unu ce usóru.

— Nu ȃșu, că va fi usóru. O sê vedemu.

— Dar mai nainte de tôte trebuie sê insciintiãmu pe commissariul polițialu.

— Cauta-l!

— Pazi-vei pãn'atunce mortii?

— Pazi... cu Mariotte.

— Eu nu voiu remãné aici, — esclamã Mariotte sarindu în picóre; — eu voiu merge cu barbatul meu, sêu m'oiu rentórcé în casa, dar n'oiu remãné aici lângã ucisi.

(Va urmã.)

Serata româna în Cernauti.

— La 11 maiu. —

Pré stimatle dle redactoru!

Binevoiti a da locu în numerul curentu al fôiei dv. „Familia“ urmatórelor.

Societatea academica româna „Junimea“ de aici, care nu-si datéza de multu esistentia sa, tinu pentru prima-data o séra sociala împreunata cu dantiu în Cernauti, la 29 aprile (11 maiu) an. c. în localitátile „Societátii pentru dare la semnu“ de lângá gradina publica.

O mulíme mare de lume, cea mai mare parte din venerabil'a preoþime, se aflá în salonu. Dómnele și domnióorele în toalete fôrte elegante, cu ochii plini de focu facura ca inimile junilor sé salte de bucuria. În adevér cea mai alésa și frumósa cununa de damicele din mândr'a gradina a Bucovinei participá la acésta petrecere. Salonul de dantiu, fôrte elegantu arángiatu și destul de spaçiosu, parea a fi micu pentru societatea númeroasa.

Serata se începú cu o oraþiune de deschidere ținuta de stud. fil. dl M. Luþia, care fu aplaudata din tóte pártile.

Apoi urmá serenad'a de C. G. Porumbescu „Iubitei“, cântata într'unu modu solemn de corul societátii, precum și poes'ia atât de interesanta „Penesiu Curcanul“ declamata cu multa ghibacia de stud. fil. dl I. Teleaga și multe ultele piese, precum „Cisla“, cari tóte fure aplaudate cu vioþiune.

Cum se dedú signalul de dantiu, damele se sculara de pe scaune cu feþele vesele, ca și când ai bate în palme, și îndata se începú a jucá „hor'a“, dantiu iubitú și pasionatu al românilor. Societatea erá fôrte animata, dovéda, cá se petrecú pâna la 6 óre deminét'ia. Al treile cuadril il jucara 56 de parchi.

E. de speratu, cá societatea „Junimea“ câstigédu-si simpat'ia cea mai buna a publicului românu din Bucovina, nu va intreласá și pentru viótoru de a-i da atari ocazioni de petrecere atât de placuta. **E. D.**

Maiatul sodalilor români din Sibiu.

— La 3/15 maiu. —

Reuniunea sodalilor români de aici a arángiatu în sér'a dílei de 3/15 maiu o producþiune de cântári cu urmatórea programa:

1) „Marsiu náionalu“, esecutatu de music'a militara; 2) „Discursu ocasionalu“, de I. Simoneti; 3) „Overture náionale moldovana“, de Flechtenmacher, esecutata de music'a militara; 4) „Destépta-te române“, esecutatu de corul sodalilor; 5) „Hor'a et Lugosiana“ de Wiest, esecutata de music'a militara; 6) „Cântecul Roþiorilor“ de Vede, arángiatu de dirigint. chor. C. Frühling, esecutatu de corul sodalilor; 7) „Carneval de Bucarest“, quadrille de Anousek, esecut. de music'a militara; 8) „O rosa veþedita“, poesia de Mille G., music'a de Meszetti; arángiata de dirig. chor. C. Frühling, cântata solo de maistr. V. Petrutiu; 9) „La Poloma“ de Pradier, esec. de music'a militara; 10) „Te iubescu“, romantia de D. Florescu, poes'ia de I. Alesandrescu; arángiata de dirig. chor. C. Frühling, esec. de corul sodalilor; 11) „Potpourri“ despre cântece náionale rom. de Pába, esec. de music'a militara; 12) „Dulce Bucovina“, arángiata de dirig. chor. C. Frühling, esec. de corul sodalilor; 13) „Mihaiu Vitézul“, marsiu de Wiest, esec. de music'a militara.

În cuvéntarea ocasionala ni se spuse, cá societatea existe de 12 ani, cá au pe chiria o localitate pentru conveniri și câteva díuare pentru lectura. Totu oratoru ne spuse, cá demnul preþedinte al Reuniunei, dl N. Cristea, cum și alti barbati binevoitori, în diverse rón-

duri ținú prelegeri în localitatea Reuniunei din deosebiti rami de sciintia.

Dupa producþiune urmá petrecerea de jocu, care a fost fôrte vesela și s'a estinsu pâna târþiu dupa miediu noptii. Cu bucuria trebue sé constatu, cá inteligent'ia și ce e mai placuta, seculu frumosu, s'a presintatu în numeru cu multu mai mare, cá de alta-data.

Cor. ord.

Sinodul archidiecesei Sibiu.

Þedint'a II se tinu la 10 maiu st. n. Mai ántáiu se constituí biuorul, alegându-se notari dnii Nicanor Fratesiu, Traian Meþianu, dr. D. P. Barcianu, Dim. Comþa, Eugen Brote și Andreiu Ghidiu, — notaru generalu dl Eugen Brote.

Se compusera comisiunile; se decise ca, afara de procesele verbale ale þedint'ielor, sé se compuna și unu díuaru, în care sé se descria mai pe largu desbaterile; se alese o comisiune care sé compuna o adresa de felicitare cátra Maj. Lor din incidentul logodirii moþtenitorului de tronu Rudolf; în fine presidiul presintá raporturile și petiþiunile íntrate, cari se predetera comisiunilor respective.

Þedint'a III la 11 maiu st. n. Presidiul presintá hártiile íntrate, cari se transpusera comisiunilor; deputatul Partenie Cosma facú propunerea, care se și primi, și prin care se ndrumeza consistoriu sé faca planul pentru zidirea unei biserici catedrale; apoi se desbatú raportul comisiunii generale, presintatu prin raportorul An. Trombitiasiu; dupa aceea urmá raportul comisiunii financiare, cu același raportoru, și în fine se desbatú inventariul tipografiei archidieceसानe.

Þedint'a IV la 12 maiu st. n. se tinu sub presidiul vicariului N. Popea. Mai ántáiu se presintara hártiile íntrate; deputatul Stef. Pacurariu facú propunerea, care se transmise comisiunii pentru propuneri, ca adeca aplicarea raþiociniului pe anul espiratu dimpreuna cu proiectul de bugetu pe anul curentu sé se tiparésca și sé sé împarta fia-cáruí deputatu la deschiderea sinodului; raportorul P. Cosma ceti proiectul adresei de felicitare cátra Maj. Sa din incidentul logodirii moþtenitorului de tronu, și se primi fára modificare; urmá raportul comisiunii petiþionare, raportoru dl Traian Meþianu, — apoi al comisiunii organisatóre, prin raportoru S. Piso, carele raportéza asupra proiectului de regulamentu pentru administrarea și control'a averii bisericeí, școlare și fundaðionarie din archidieceसानa gr. or. româna a Transilvaniei, inse nu se putú terminá în þedint'ia acést'a.

Þedint'a V la 1/13 maiu; dupa presintarea esibitelor, urmá raportul comisiunii verificatóre, prin raportorii P. Cosma și dr. I. Borcea, se verificara câteva alegeri; apoi se continuá desbaterea speciala a regulamentului pentru administrarea și control'a averilor bisericesci; primindu-se acesta, se începú desbaterea proiectului de regulamentu pentru ínfiintárea unui esactoratu archidieceसानu, raportoru dl S. Piso.

Þedint'a VI, la 2/14 maiu. Se acordá concediu deputatilor Gaetanu, C. Puposiu, A. Olariu, și Diamandi Manole; apoi se presintara hártiile íntrate, în fine se desbatú și votá proiectul pentru ínfiintárea esactoratului.

Þedint'a VII, la 3/15 maiu. Dupa presintarea hártiilor, deputatul Pacuraru facú interpelaþiune în privint'ia unui abusu la împarþirea ajutorului imperatescu; totu numitul deputatu facú o propunere, pentru ca sum'a menita pentru ajutorarea preoþilor sé se împarta numai între preoþii adevératu lipsiti și cu purtári bune; deputatul Patitia facú propunerea, ca consistoriu sé subþérna pe sesiunea viótre a sinodului unu proiectu de regulamentu, prin care sé se reguleze afacerile sinodului, comitetului și epitropiei protopresbiterale; urmá apoi

raportul comisiei organizatoare, (raportor P. Cosma,) care propuse și sinodul primi a nu modifica §. 67 din regulamentul seminariului, că îndeplinirea posturilor profesionale ale institutului Andreianu să se facă prin consistoriu în ședința plenară; se discută apoi raportul comisiei școlare, (raportor dr. D. P. Barcianu,) despre unu regulamentu pentru unu institutu de învățătoare la școlile populare, — și se decide a se retransmite consistoriului; dl Traian Meșianu raporta despre petițiuni; și în fine se discută raportul comisiei organizatoare relativu la tipografi'a arhidieceșana.

Porturile populare de acolo, și în deosebi celu românesc, stârnesc admirațiunea futurora.

Iată motivul pentru care damele din Clușiu, aranjându în lun'a lui martie unu bazaru de binefacere, facura acolo și o mica expozițiune etnografica. Și ca efectul să fie și mai mare, mai multe dame frumoșe îmbracara ănsesi acele porturi pitoresci de femei și le înfațișara în persóna.

Ilustrațiunea ce publicăm în nrul presinte înfațișeza — după fotografiile lui Fr. Veres din Clușiu — o grupa din acele figure dragalășie, și anume patru por-

Fêta româna din Marișel.
(Domnișór'a Camilla Popu.)

Nevêsta sasêșca dela Prajmar.
(Contss. Geza Teleki.)

Bireitiã româna de pe la Abrud.
(Brss. Andreiu Kemény.)

Fêta magiara de
(Ds. Jolan)

Din bazarul de bine

Ședinț'a VIII, la 4/16 maiu. Se continuă și încheiã discutarea relativu la tipografi'a arhidieceșana.

Cor. sinodalu.

Porturi populare din Transilvania.

— La ilustrațiunea din nr. presinte. —

Transilvani'a, acestu cuibu de frumuseti poetice, pitoresci și romantice, și din punctu de vedere etnograficu ofere caletoarele cele mai frumoșe subiecte de studiu.

turi românesci, două magiãre și două sasesci.

Efectul, firesce, numai atunci ar fi completu, de cumva amu fi în stare a represintã aceste îmbracaminte cu tôte colorile lor; dar fiindu că nu putemu, vom nișui a suplini acêșta prin o seurtã descriere.

Figur'a prima ni represinta (prin domnișór'a Camilla Popu) o fêta româna din Marișel. S'o vedi și s'o admiri. Camesiã de altiția, cu cusutura roșia minium; peptarul inzestratu cu legaturi de tricoloru, cratiñia verde deschisa cu vergi lila și pe aceste flori galbene,

mijlocul legatu cu brâu roșiu cu șinorituri verdi, pe picioare opinci mici, în grumadi și pe peptu salba și în mână o bota lunga.

A două figura (contess'a Geza Teleky) înfașiszeza o nevêsta de sasu dela Prajmaru, care tocmai merge la biserica cu cartea în mână. Rochia de colorea cafei întunecate, peptaru negru, pantlice negre, dar cu pistriatiuri de felurite colori, cêptia nêgra, cu vergi roșie și albe.

Barones'a Andreiu Kemény a avutu amabilitatea d'a represintă o bireitfa româna din părțile Abrudului. Ca-

Margareta Kocsi). Rochia nêgra, zadia vêneta, cu tivitura roșia. Spacelu albu, cu cosuturi roșie, în grumadi salbe. Deasupra capului invelitu cu cârpa roșia, cu flori galbene, pörta o corfa.

O nevêsta româna dela Zlatna (ds. Elena Vajda) este figur'a urmatöre, un'a din cele mai frumöse. Camesiã de altitfa, cu cratintfa galbena-roșia, peptaru largu fără mâneci, pe capu cârpa nêgra cu flori roșie, în mână ține o corfa cu lingure de lemn ce duce la vëndiare.

A șeptea figura, nevêst'a sasêscã din Sibiuu (ds. E.

na dela Feneșu.
(Margareta Kócsi.)

Nevêsta sasêscã din Sibiiu.
(Ds. Elena Tisza.)

Nevêsta româna dela Zlatna.
(Ds. Elena Vajda.)

Nevêsta magfara dela Kalotaszeg.
(Dn'a Alesandru Veress.)

a Clusiu.

mes'a cu mâneci largi e decorata cu dantele albe și galbene deschise; are cratintfa nêgra, dar împodobita bogatu cu brodarii și cu ciucurei vêneti; spacelul e albu, cu vergi galbene, roșie și vênete; brâu cu fire de aur și argintu, capul legatu cochet cu o cârpa.

A patr'a figura, (ds. I. Tisza) înfașiszeza o fêta magfara dela Kalotaszeg. Rochia nêgra, „musulia” roșia asemene și zadia. Peptarul brodatu cu flori. Pe capu pârta cu margele albe, cu prima auria.

Și iêrasi o figura româna. O fêta dela Feneșu, (ds.

Tisza,) asemene e fôrte interesanta și represintă iêrasi pe una care merge la biserica. Zadia alba cu negru, primele pe îmbracâmêntul ei sânt pistritie, rochi'a de colorea aluniei, peptarul negru, pe capu cumanaclul indatinatu la sasi.

Tabloul se încheia cu o nevêsta magfara din Kalotaszeg, (dn. Ales. Veres.) Rochia de colöre inchisa, zadia verde cu tivitura roșia, mijlocul primelor brodatu cu flori, cârpa de colöre deschisa cu flori, spacelu chin-disitu.

I. H.

Sinodul diecesei Aradului.

Sedința III, ținută la 11 maiu (29 aprilie) d. m. la 4 ore. Președinte: Il. Sa dl episcopu Ioan Mețianu, notaru I. Popu.

Ioan Popu, deputatu din cleru, alesu în cercul Vas-coului, dr. Athanasiu M. Marienescu, deputatu mirénu, alesu în Lipova, Stefan Adamu, deputatu mirénu, alesu în cercul Timișorii, s'au verificatu, iéra alegerea lui Dionisiu Cadariu pentru Chisetu s'a nimicitu, ordonându-se nou scrutiniu, însărcinându-se consistoriul aradanu a alege pentru acest scopu alta comisariu consistorialu.

Mihaiu Veliciu, referintele comisiei petiționare raporteza asupra pieselor intrate, cari de dupa natur'a lor, parte se decida meritorialminte, parte se transpunu la consistorie, ori fundul preotiescu, pentru rezolvire com-petinta.

Comisiunea episcopesca, prin referintele ei Ioan Belesu, raportéza asupra raportului senatului episcopescu dela consistoriul aradanu, din care se vede, că în anul 1879 la acestu senatu au intratu 768 piese, din cari în 12 ședințe s'au pertractatu și deliberatu meritorialminte 611, restul de 157 se referesce la incasarea pretensiunilor fondurilor și ale fundațiilor, în decursul anului 1879 s'au revediatu 246 socoti bisericesci; întru revidiarea socotilor s'a constatat unu progresu ore-care față cu anii trecuți; s'au revediatu socotile cancelarielor protopresbiterale a cercului Hasiășu, Jenopolea, Șir'a și Timișor'a, ce se ie la cunoscintă, avisându-se consistoriul: a îndrumă și pe celelalte protopresbiterate să-si subșterna în viitoru socotile.

Dintre socotile fundațiilor bisericesci școlare s'au revediatu numai 1 din protopresbiteratul Timișorii și din al Jenopolei 4; de aceea se îndrumă consistoriul a pofi tôte protopopiatele, în a caror tractu sânt astfel de fundațiuni, să-si subșterna socotile pentru revidiare.

Dintre preliminarele anului 1879 s'au revediatu numai 154.

Referitor la asigurarea banilor bisericesci ai comunelor se constată, că din capitalul de 472,182 fl. 28 $\frac{1}{2}$ cr. se afla asigurata o suma de 179,369 fl. 54 cr., iéra neasigurata 292,822 fl. 74 $\frac{1}{2}$ cr.; dreptu ce s'a decisu: pentru elaborarea unui planu, de dupa care ar fi să se încungiere piedecile, ce s'a doveditu, că întimpină asigurarea capitalelor bisericesci, sinodul esmite o comisiune, care cu privire la dispozițiunile de pâna aci, să studieze caus'a, combinându tôte referințele acestei ces-tiuni momentose, eventualminte dispunându cu tôte organele consistoriale și bisericesci, să scruteze modalitățile și posibilitatea, prin cari s'ar puté ajunge scopul doritu, adeca asigurarea banilor, iéra elaboratul gatitu în astu modu să se subșterna consistoriului pentru presentare la sinodu pe sesiunea ordinaria prossima.

Din banii fundațiilor bisericesci și școlare, în sum'a de 30,862 fl. 49 cr. s'a asigurat 27,514 fl. 13 cr. neasigurata 3348 fl. 35 cr.; se observa, că acest'a suma se afla în protopopiatele: Chișineu, Jenopolea, Totvaradia, Lipova, Hasiășu și Timișora, de aceea s'a decisu: a se pofi pe calea consistoriului și celelalte protopopiate a aretă starea acestor felii de fundațiuni, avisându-se comisiunea amintita mai sus a-si estinde elaboratul și asupra modului asigurării acestor bani fundaționali.

Senatul fundațiilor Zsiga nesubșternându-si socotile din 1878/9, consistoriul e îndrumatu a soliciță subșternerea acestor socoti.

Pretensiunea fondului generalu face pe anul 1879 52,446 fl. 51 $\frac{1}{2}$ cr., eroğațiunea 15,433 fl. 78 $\frac{1}{2}$ cr., restu 36,990 fl. 73 $\frac{1}{2}$ cr., din cari substragându-se banii elocati în cas'a de pastrare prima aradana, apoi în cas'a de-măna și obligațiuni, de totu 1689 fl. 86 $\frac{1}{2}$ cr.; pretensiunea restanta 35,300 fl. 87 cr.; se aréta mai departe,

că consistoriul a îndrumatu cu tóta vigórea oficiile sale să satisfaca dispozițiunile sustatatorie în privința licidării și încassării acestor pretensiuni, cu tôte aceste rezultatu e nefavoritoru, de óra ce poporul, în urmarea anilor neroditori, tare a scapatatu; dreptu ce s'a decisu, că din pretensiunile mai vechi, dovedindu-se incasabilitatea lor, și anume din protopopiatul Timișorii 2345 fl. 75 cr., din al Hasiășului 1343 fl. 71 $\frac{1}{2}$ cr., din al Lipovei 2330 fl. 161 $\frac{1}{2}$ cr., de totu 6018 fl. 99 cr. să se stérgea.

Cu privire la restanța contribuiri de 1 cr. care se urcă la sum'a de 11,118 fl. 85 cr. sinodul dispune, ca acest'a suma să se încasseze din lad'a bisericilor.

Tacs'a de 50 cr. dela cunună, încependu din 1875 sem. II, necomputându aicea protop. Aradului, Butenilor și al Șiriei, se urcă la sum'a de 4225 fl. 10 cr., s'a încasatu 1004 fl. 80 cr., restu 3220 fl. 70 cr. Sinodul dispune, ca să se esecute dispozițiunile facute în ast'a privința, avendu a face fia-care protopopiatu raportu, de dupa formul'a întrebuintiata de protopresbiterul Totvaradiei.

Din 8500 fl. ca ajutoru de statu pe partea consistoriului din Aradu, s'a spesatu 8409 fl. 66 $\frac{1}{2}$ cr., restul cassei face 140 fl. 33 $\frac{1}{2}$ cr.

Rațiociniul instrucțiunii publice, din care se vede pe anul 1879 unu venitu de 18,917 fl. 2 cr., eroğațiune 16,155 fl. 42 cr. se ie la cunoscintă.

Starea fondului residențialu: pretensiune 30,535 fl. 15 cr., eroğațiuni 24,666 fl. 77 cr., restu 5868 fl. 38 cr. se ie la cunoscintă, pofindu-se sinodul, ca dupa terminarea edificării reședinței episcopesci să se licuideze tôte pretensiunile și despre spele de edificare să-si subșterna socót'a la sesiunea prossima sinodala.

Sedința IV s'a ținutu la 12 maiu (30 aprilie) dem. Președinte Pr. Ssa episc. I. Mețianu, notaru Ioan Damsia. Se presinta raportul consistoriului plenaru aradanu, în caus'a arondării protopresbiteratelor, scrisórea lui Vincentiu Șerbanu, prin care renuncia la mandatul de deputatu preotiescu pentru Banat-Comlosiu, precum și mai multe rugări, cari se aviséza la comisiunile respective.

Comisiunea fondurilor comune, prin referintele seu Nicolau Zigre, asupra hárției mitropolitane de datu 22 aprilie a. c. nr. 74 prin care se comunica rezultatu misiunii lui Vincentiu Babesiu, raportorul delegațiunii române esmisa pentru rezolvirea cauzelor comune cu Sârbii, propune, iéra sinodul enuncia: 1) Se votéza lui V. Babesiu recunoscintă pentru zelul și fatigete desvoltate, ca referinte al delegațiunii; 2) Să se róge Pr. Ssa dl președinte, să întrevina în numele sinodului la ministeriu, ca cu ocașiunea tractării și supunerii spre aprobare a actelor congresului sârbescu din anul trecutu, cesiunea terminului pentru insinuările de despartire de o ierarhia la alt'a să nu fia considerata ca decisa prin unilateratul concludu al delegațiunii sârbesci din 1874, ci acelu terminu să se considere deschisu, pâna când dimpreuna cu delegațiunea româna nu se va defige și puclică o di anumita ca terminu preclusivu; 3) Delegațiunea româna prin Esc. Sa mitropolitul să fia avisata, că dupa declarațiunea congresului sârbescu în privința monastirilor este la timpu și de urgentia, ca să se mijlocésca pe calea sa delegarea tribunalului din Budapesta și pentru cesiunea monastirilor, și peste totu a tuturor cesiunilor controversate din actul de despartire ierarhica; 4) Spelele activității lui V. Babesiu în Sibiu, și a misiunii sale în asta cauza se încuviințéza a se complană proporționalminte din fondul școlariu și celu pensionalu învetiatorescu; 5) Pentru casul déca congresul sârbescu nu s'ar întruni nici pe la finea anului curinte, credinciosilor nostri de prin acele comune amestecate, unde despartirea ierarhica s'a încercatu, dar n'a ree-

șitu, li rămâne liberu a nu mai aștepta, ci a cere, ca procesele lor de despartire să se înceapă fără amânare.

Urméza raportul comisiei școlare, care prin referintele Paul Gavriletea referéza asupra raportului senatului de școle a consistoriului din Aradu, care în generalu se ie la cunoscintă, — cu referinția la îmbunătățirea salariilor învețitoarești s'a decisu: consistoriul se îndruma a executa decisiunile aduse pâna aci în ast'a cauza; și în deosebi să procure din arhivele tribunalelor urbariale în copii autentice tôte sentințele împaciuirilor judecătorești, contracte și protocoale de execuțiune referitóre la pamânturile date pe sém'a fondurilor școlare, de pomologii, fragarii și altele. Pe temeiul datelor procurate, pe calea administrațiunii politice, să se midlocésca, ca învețiatorii și școlele din întreg'a diecesa să devina în folosința și posesiunea faptica a pamânturilor și gradinilor de sub întrebare. Referitoru la remuneratiunea învețiatorilor diliginti s'a decisu a se preliminã în bugetu de timpuriu o suma pentru remunerarea învețiatorilor meritați.

În privința albinaritului, fragaritului și a cultivării vermilor de metasa, s'a decisu, ca acestu ramu de economii să se introduca în modu deobligatoru la institutul pedagogicu.

În institutul pedagogicu în anul 1879/80 s'au primitu în cursul I — 57, în cursul II-lea 43, în cursul III — 22; eleve în cursul I — 6, în cursul II — 11 și în cursul III — 4.

În 304 comuné sânt 378 stațiuni învețitoarești; sum'a tuturor pruncilor deobligati la școla este: dela 6—12 barbati 14,419, femeii 12,751, de totu 27,170; dela 12—15 barbati 7235, femeii 6542, de toti 13,777.

Au frecuentatu școl'a regulatu dela 6—12 ani, barbati 6159, femeii 2417, la olalta 8576; dela 12—15 ani, barbati 1179, femeii 804, de totu 1983; iera neregulatu: dela 6—12 ani, barbati 3167, femeii 1733, de totu 4900; dela 12—15 ani, barbati 615, femeii 522, de totu 1137; n'au frecuentatu nici decum școl'a dintre cei dela 6—12 ani 14,600, dintre cei dela 12—15 ani 10,327.

Ședința s'a amânatu pe adi dupa médiadi la 5 ore.

Sinodul eparchiei Caransebesiului.

Ședința II, din 10 maiu (28 aprile.) Dupa autenticarea protocolului din ședința premergetóre, sinodul deliberându asupra raportului dlui Babesiu despre misiunea sa la Carlovetu, a decisu:

1) Recunoscintă dsale pentru zelul și ostenelele, ce a pus;

2) Întrevenirea la regimu în contra considerării de închisu deja dela 1874 a terminului pentru cererile de despartire ierarchica;

3) Avisarea delegațiunei, ca să mijlocésca delegarea tribunalului din Budapesta și pentru cestiunea monastirelor și tôte controversale;

4) Spesele misiunei dlui Babesiu să fia solvite din fondul școlaru si celu pensionalu.

Ședința procesima joi în 13 maiu, pâna atunci comisioanele lucrându, au să pregătésca raportele recerute.

Ședința III din 13 maiu. Dupa autenticarea protocolului ședinței premerse, se verifica deputatii alesi în cercurile vacante, apoi urméza raportul comisiei financiale, din care invederéza, că scontrându-se cass'a diecesana în anul trecut 1879 de doue ori, s'a aflatu în bani gata 5319 fl. 66 cr. ier în papire de statu, libele și obligațiuni private 44,028 fl. 28 cr. peste totu 49,347 fl. 94½ cr. Totu așa reportéza între altele și aceea, că socotile senatului episcopescu censurându-se, s'au aflatu în ordine buna și se apróba. În fine mai multe cause și petițiuni se deriva din partea acestei comisii, consistoriului diecesanu spre decideru. Și cu acésta ședința s'a încheiatu.

Ședința IV din 1/13 maiu dupa médiadi. Dupa autenticarea protocolului din ședința premerse se continua cu raportul comisiei financiale, din care între altele se invederéza cu placere, că la capitalele bisericesti s'a constatatu unu crescémentu de 6714 fl. 15 cr., ier la capitalele școlare unu crescémentu de 8035 fl. 5 cr. Cu privire la raportul comisiei censurátore de raportul senatului școlaru al consistoriului, din care se vede o împregiurare trista, și anume: că din 16,490 de prunci deobligati a cercetá școl'a poporala, numai 8283 au cercetatu școl'a, sinodul a îndrumatu consistoriul diecesanu, ca prin ordinațiuni nóue să împuna organelor sale respectarea cu totdeainsul a ordinațiunilor premergátore și referitóre la cercetarea școlei.

Ioane Marcu
deputatu sinodalu.

C e e n o u ?

Sciri personale. Pr. S.Sa episcopul Mihaiu Pavel petrece din sâmbet'a trecuta la Beiusiu. — Dl Iosif Belesiu, protopresbiteru al Totvaradiei, a fost alesu de către sinodul din Arad vicaru episcopescu și totu odata presidentu al consistoriului gr. or. din Oradea-mare. —

Ducele de Nassau, unchiul Dómnei României, a sositu la 2/14 l. c. în Bucuresci. — Dl N. Calimachi Catargi, fostu agentu la Paris al României, s'a numitu în postul de tramisu extraordinaru și ministru plenipotențiaru la Londra.

Hymen. Dl Teodoru Popu notaru în Picleu, comitatul Bihariei, la 17 l. c. si-a serbatu cunun'a cu domnisór'a Elisabeta Abrudanu, fiic'a parintelui parocu din Grosi comitatul Bihariei. La acestu ospetiu participa dómnele și domnisóre: dn'a Emilia Fejér n. Bogdanu, Amalia Palladi nasc. br. Lujinschi, dsór'a Eleonora Kiss, dn'a Costa Venter și fiic'a sa Eleonora, dn'a Eleonora Szabo n. Venter, dsór'a Teresia Fabianu, dómn'a Gavril Popescu, și dn'a Maria Antal. — Dl Onoriu Tillea, ingineru, la 3/15 l. c. si-a incredințiatu de soția pe dsór'a Emilia Rátu, fiic'a dlui dr. Rátu din Turda. — Dl Georgiu Vancea, paduraru în dominiul Beiusiului, la 19 l. c. s'a cununatu cu domnisór'a Maria Szilágyi în Oradea-mare.

Necrológe. Emilia Nicola n. Nemes, soția dlui Mateiu Nicola, avocatulu în Alba-Iulia, a încetatu din viața la 6 l. c. în etate de 39 ani, gelita, afara de soțul seu, de pruncii sei minoreni: Enea, Emilia, Sabin, Cornelia si Maria, de mama-sa veduv. Elisa Nemes n. Piposiu, de fratii sei Eduard și Aureliu, și de socru-seu Ioan Nicola. — George M. Riurénu, scriitoru pentru junime, barbatu binemeritatu pentru învețiaméntul român, nascutu la 1828 în Craiova, a repausatu la 3 maiu pe mic'a sa proprietate în Români'a. — Damianu Telescu, fiul parintelui Ilie Telescu, parocu gr. or. în comun'a Cînadul sêrbescu, muri în etate de 18 ani.

Calindarul septemânei.

Ziu'a sept.	st. v.		Numele sântilor si serbatorile.	Sóre	
	st. v.	st. n.		resare	apune
Dumineca	11	23	S. Mart. Mochie.	4 21	7 40
Luni	12	24	Par. nostru Epifaniu.	4 20	7 41
Marti	13	25	S. Mra Glicheria.	4 19	7 42
Mercuri	14	26	Mart. Isidoru,	4 18	7 43
Joi	15	27	S. Par. Pachomiu.	4 17	7 44
Vineri	16	28	Par. Teodoru Sântitul.	4 16	7 45
Sâmbeta	17	29	Apost. Andronicu.	4 15	7 45

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru :

IOSIF VULCANU.

C. r. priv. Societate de asiguratiune generale (Assicurazioni Generali) in Triest.

Socota a patru-dieci și opta pe anul 1879.

Bilantul la 31 dec. 1879.

	Val. aust.		Val. aust.	
	fl.	gr.	fl.	gr.
ACTIVE.				
1	Obligațiunile garantate ale acționarilor		2,940,000	—
2	Avere nemiscătoare:			
	a) Fonduri urbane	4,134,356 80		
	b) Poseniuni rurale	3,029,684 32	7,164,041 12	
3	Produsele agricole din posesiunile Societății, la 31 dec. 1879 înca nevândute	897 49 68		
4	Împrumuturi pe polițe de asigurarea vieții	1,665,524 75		
5	Spesele rentelor active și a capitalilor ce sînt asigurate prin ipoteca și sînt de ridicat la moartea asiguratorilor	71,832 04	1,73	170
6	Capitalie ipot. ce aduc în interes în monarhia austro-ung. cu eschiderea celor din despartământul ipot. (stat. § 1. lit. e)		7,697,718 09	
7	Capital ipot. pe realități ce aduc inter. în Italia		7,708,21 49	
8	Împrumuturi assig. prin hârtii de stat și acțiuni		10,809,90 91	
9	Hârtii de valoare, acții comerc. și industr.		5,473,164 66	
10	Cambie în portofoliu		5,002,276 41	
11	Avansuri pentru despart. ipot.		32,254 34	
12	Bani depusi în contu curente la deosebite bănci și institute de credit		1,143,686 11	
	Provisiune de bani în cassele din Triest și Veneția ale Societ.		922,94 53	
13	Aceeași în cassele agenturilor		207,001 —	
14	Saldo din socotile cu reasiguratorii		24,161 7 50	
15	Saldo din socotile cu agenturile		80,903 1 97	
16	Premiile asiguratorii pe viață		61,295 0 21	
17	Datorii pentru deosebite tile		4,800,82 06	
18	Mobiliarul institutului		86,918 09	
			25,244,344 96	
PASSIVE.				
1	Capitalul fundamentalu		7,338,97 88	4,200,000 —
2	Reserv'a de câștig a calculului A.		7,787,81 51	
	Aceeași la calculul B.		288,858 32	
	Fondul de rezervă			1,801,537 71
3	Reserv'a de câștig estraord. disponibilu			200,000 —
4	Fondul de rezervă pentru pretențiuni duble			80,000 —
5	Reserv'a de premie pentru asigurarea socotii A. încheiata la 31 dec. 1879:			
	a) assig. contra focului	1,540,034 29		
	b) assig. pe mare și transportu	621,24 53		
6	Reserv'a de premie pentru asigurarea socotii B. încheiata la 31 dec. 1879:			
	a) la casu de mörte	8,867,266 81		
	b) pentru casul când traiesce pîna la terminu și pentru rente amênate	4,743,482 54		
	c) pentru rente necondiționate	1,377,429 12	14,088,178 47	
7	Reserv'a pentru danne înscîntate dar înca nesocotite la 31 dec. 1879:			
	a) ramul de assig. contra focului	328,178 72		
	b) » » » pe mare și transportu	149,749 05		
	c) » » » contra grindinei	175 12		
	d) » » » pe viața	165,276 47	644,958 36	
8	Fondul de dividende pentru assig. pe viața cu partea de câștig			4,807,11 14
9	Aveea despart. Tonin cu garanția de inter.			1,680,68 15
10	Aveea cassei de pensuni a impiegatilor			14,707 4 62
11	Saldo din calculul cu reasiguratorii			25,305 7 28
12	» » » agenturile			251 6 82
13	Deosebii creditorii			375,300 93
14	Dividende ordinare pentru acționari	117,600 —		
	Supradividende	154,400 —		272,000 —
15	Tantiemele ambelor direcțiuni			24,388 38
16	Premiarea impiegatilor			3170 48
17	Câștigul ce trece pe 1880			1223 80
				25,244,344 96

Cancelaria în Budapesta: în casa institutului, Dorottya-utca 10. Agentura pentru Ungaria a c. r. priv. „Assicurazioni Generali:

ELLENBERGER, KRELLVITZ, ROTT.